LANDELIJK PAGINA 13 | WOENSDAG 8 SEPTEMBER 2021

'Laat artsen en patiënten vaker sámen beslissen'

Artsen en patiëntenorganisaties starten deze week bewustwordingscampagne

Zorgverleners en patiënten moeten vaker gezamenlijk gaan beslissen over de beste medische behandeling. Deze week wordt een campagne gestart om dit in de praktijk tot stand te brengen.

MARCIA NIEUWENHUIS

Artsen overschatten zichzelf vaak als het gaat om het gezamenlijk nemen van beslissingen. Zo maken zeven op de tien artsen al een voorselectie van de behandelmogelijkheden. Dit gebeurt geregeld zonder dat de voorkeuren van de patiënt zijn besproken, bijvoorbeeld omdat zorgverleners denken dat het voor patiënten te ingewikkeld zou zijn hierover te praten.

Patiënten blijken moeite te hebben met het onder woorden brengen van hun wensen. Minstens een kwart van de patiënten vindt gezamenlijk beslissen lastig. Directeur Dianda Veldman van Patiëntenfederatie Nederland: ,,Het is lastig voor patiënten, omdat ze niet gewend zijn hun wensen uit te spreken. Of omdat ze simpelweg geloven dat hun eigen mening niet relevant genoeg is." Na afloop van een gesprek twijfelen vier van de tien patiënten of ze wel voldoende of de juiste vragen hebben gesteld.

Voorzitter van de Federatie Medisch Specialisten Peter Paul van Benthem benadrukt de impact van dit initiatief. ,,Dit raakt alle dokters die met patiënten werken en alle patiënten die dokters bezoeken.'' Hij spoort artsen aan om meer open vragen te stellen. ,,Als ik vraag: wat kan ik voor u betekenen? Dan krijg ik vaak een veel beter antwoord, dan als ik inga op de klachten in de verwijsbrief.''

Spreekkamer

Volgens de Patiëntenfederatie kan ook een goede voorbereiding op gesprekken met de arts helpen. ,,Als je van tevoren al weet wat je wel en niet wilt, of als je alvast al je vragen opschrijft, is de kans veel groter dat je goed geïnformeerd de spreekkamer uitloopt", verklaart Veldman. Zo wordt patiënten aangeraden om zichzelf de vraag te stellen: wat is (nu) voor mij belangrijk in het leven? Omdat ruim twee derde van de zorgverleners zich kan verbeteren, richt de campagne zich ook op hen.

Onderzoek toont aan dat zorgverlener en patiënt elkaar nodig hebben om tot de beste zorg te komen. Patiënten blijken zich dan bijvoorbeeld beter aan de afspraken te houden die zij met zorgverleners maken. Arts en hoogleraar Dirk Ubbink van het Amsterdam UMC: ,,Als patiënten actief betrokken zijn bij hun behandelplan leidt dat tot meer therapietrouw, minder overbehandeling en mogelijk zelfs minder zorgkosten."

De Heerlense Jill Erens (29) en acteur Oscar Aerts (32) ondervonden beiden aan den lijve hoe belangrijk het is om samen met de arts de behandeling uit te stippelen.

Al op haar 15e begonnen bij Jill Erens de klachten aan haar knie. Ze bleek geboren met een vergrote meniscus. ,,Sport was een centraal ding in mijn familie. Mijn vader is sporter, gymleraar en mijn moeder fysiotherapeut. Ik heb tien jaar geturnd. En ik voetbalde, maar op mijn negentiende ben ik daarmee gestopt. Ik kreeg zoveel pijn dat het voetballen niet leuk meer was. Inmiddels ben ik tien keer geopereerd aan mijn knie.''

Zo kreeg ze een meniscustransplantatie in België en een naar eigen zeggen 'heel heftige' revalidatie daarna. ,,Maar die kraakbeenoperatie heeft niet gedaan wat die had moeten toen. Ik was toen een jaar of twintig, terwijl de meeste mensen daar last van krijgen als ze zeventig zijn!'' benadrukt ze. Meermaals liep ze er tegenaan dat haar behandelaars geen rekening hielden met haar leeftijd. ,,Als je dertig bent, dan wil je nog sporten. Sporten was echt mijn uitlaatklep. En ik wilde bijvoorbeeld nog hoge hakken aan. Het belangrijkste is dat er aandacht is voor je persoonlijke situatie. Daar is lange tijd bij mij heel weinig aandacht voor geweest.''

Belangrijk

Sinds ze onder behandeling is bij orthopeed Tim Boymans van het Maastricht UMC is dat volgens haar wezenlijk veranderd. ,,Met hem was de klik meteen veel beter. Hij kijkt niet alleen naar de medische casus en vroeg me bijvoorbeeld: 'Wat is belangrijk voor jou? Waar wil jij aan blijven deelnemen in de maatschappij?'''

Toen zij op zoek was naar een nieuwe baan wilde ze liever niet wéér onder het mes. ,,Ik moet toch ook de hypotheek blijven betalen. In plaats van een ingrijpende beenstandcorrectie zijn we toen samen op zoek gegaan naar andere oplossingen. Zo kreeg ik zooltjes van een podotherapeut, die nabootsen wat de operatie zou doen. Dat was natuurlijk veel minder ingrijpend, dan je been doorzagen.''

Ook acteur Oscar Aerts (32), die momenteel in Spanje is voor de opnames van de film Costa 2, kan erover meepraten dat het belangrijk is om samen met je arts tot besluiten te komen. In 2016 kreeg Oscar de diagnose de ziekte van Cushing, een zeldzame, hormonale aandoening.

Door een tumor op zijn hypofyse maakte Oscars lichaam te veel van het stresshormoon cortisol aan. ,,Het is zeg maar de computer van je hormoonhuishouding. Er was een punt in mijn leven, waarop we ervoor kozen om niet over te gaan tot een ingrijpende behandeling. Ik had allerlei operaties ondergaan en die mislukten telkens. Ik was net vader geworden en mijn carrière stond op een laag pitje. Toen heb ik tien maanden echt de tijd gehad met mijn gezin en mooie klussen kunnen doen.''

Daarna is hij na uitgebreid overleg alsnog voor een operatie gegaan en niet voor bestraling. ,,Ook al was het echt een risicovolle operatie, waarbij allerlei blijvende schade zou kunnen ontstaan.'' Wat zijn huidige behandelaar goed doet? ,,Nienke Biermasz, endocrinoloog uit het Leidse LUMC is sowieso mijn heldin! Ze is heel betrokken, ook bij de traject erna.'' Zo is het bij zijn ziekte erg lastig om de juiste medicatie in te stellen. ,,Na zo'n operatie moet je je hele leven weer inrichten en vertrouwen krijgen. In andere ziekenhuizen ging ik steeds van de ene naar de andere afdeling, en zag iedere keer een ander gezicht. Ik voelde me echt een nummer.''